

บันทึก

เรื่อง การจัดทำบัญชีรายชื่อผู้เลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาลและสมาชิกสภาจังหวัด
(ปัญหาตามมาตรา ๓๙ แห่งพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาล
พุทธศักราช ๒๔๘๒ และมาตรา ๓๘ แห่งพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิก
สภาจังหวัด พุทธศักราช ๒๔๘๒)

กรมการปกครองได้มีหนังสือด่วนมาก ที่ มท.๐๓๑๔/๒๗๐๗๗ ลงวันที่ ๑๕ มีนาคม ๒๕๖๖ ถึงสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ความว่า เนื่องจากบทบัญญัติเรื่องการจัดทำบัญชีรายชื่อผู้เลือกตั้งตามพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาล พุทธศักราช ๒๔๘๒ และพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาจังหวัด พุทธศักราช ๒๔๘๒ ได้กำหนดหลักเกณฑ์ไว้ว่า เมื่อได้มีการประกาศให้เลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาลหรือสมาชิกสภาจังหวัดแล้ว ให้มีการจัดทำบัญชีรายชื่อผู้เลือกตั้งตามที่บัญญัติในมาตรา ๓๔ แห่งพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาล พุทธศักราช ๒๔๘๒ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาล (ฉบับที่ ๘) พ.ศ. ๒๕๒๓ หรือตามมาตรา ๓๓ แห่งพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาจังหวัด พุทธศักราช ๒๔๘๒ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาจังหวัด (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๒๓ และให้คณะกรรมการตรวจคะแนนเป็นผู้ดำเนินการแก้ไขเพิ่มเติมบัญชีรายชื่อผู้เลือกตั้งโดยคณะกรรมการตรวจคะแนนจะประชุมเพื่อพิจารณารวม ๒ ครั้ง คือ ครั้งแรกประชุมก่อนวันเลือกตั้ง ๑๕ วัน เพื่อพิจารณาคำร้องของผู้เลือกตั้งที่ขอแก้ไขเพิ่มเติมบัญชีรายชื่อผู้เลือกตั้ง และครั้งที่สองประชุมก่อนวันเลือกตั้ง ๓ วัน เพื่อพิจารณาแก้ไขเพิ่มเติมบัญชีรายชื่อผู้เลือกตั้งตามคำสั่งศาล ทั้งนี้เป็นไปตามมาตรา ๓๘ แห่งพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาล พุทธศักราช ๒๔๘๒ หรือมาตรา ๓๗ แห่งพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาจังหวัด พุทธศักราช ๒๔๘๒ แล้วแต่กรณี

แต่โดยที่มาตรา ๓๙ แห่งพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาล พุทธศักราช ๒๔๘๒ และมาตรา ๓๘ แห่งพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาจังหวัด พุทธศักราช ๒๔๘๒ ได้กำหนดว่า ในกรณีที่มีการเลือกตั้งใหม่ในเขตเลือกตั้งใด ให้ใช้บัญชีรายชื่อผู้เลือกตั้งในการเลือกตั้งครั้งสุดท้ายของเขตเลือกตั้งนั้น และถ้าวันเลือกตั้งใหม่ยังไม่พ้นหกเดือน นับแต่วันเลือกตั้งครั้งสุดท้าย ไม่ต้องนำบทบัญญัติเกี่ยวกับการประชุมคณะกรรมการตรวจคะแนนดังกล่าวข้างต้นมาใช้บังคับ สำหรับการเลือกตั้งใหม่นี้ได้มีบัญญัติไว้ในมาตรา ๘ แห่งพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาล พุทธศักราช ๒๔๘๒ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาล (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๑๐ และมาตรา ๗ แห่งพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาจังหวัด พุทธศักราช ๒๔๘๒ กล่าวคือ กรณีที่จะมีการเลือกตั้งใหม่นั้น ได้แก่กรณีที่ผลการเลือกตั้งไม่ได้สมาชิกสภาเทศบาลหรือสมาชิกสภาจังหวัดครบจำนวนตามที่กฎหมายกำหนดไว้

กรรมการปกครองได้พิจารณาแล้วเห็นว่า แม้ว่ากฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาลและกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาจังหวัดจะมีได้กำหนดหลักเกณฑ์ปฏิบัติสำหรับการเลือกตั้งซ่อมไว้โดยชัดแจ้งเช่นเดียวกับการเลือกตั้งใหม่ดังกล่าวก็ตาม แต่ในทางปฏิบัติอาจมีการกำหนดวันเลือกตั้งซ่อมห่างจากวันเลือกตั้งทั่วไปครั้งสุดท้ายไม่เกินหกเดือน ซึ่งในกรณีนี้น่าจะนำแนวทางปฏิบัติตามมาตรา ๓๙ แห่งพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาล พุทธศักราช ๒๔๘๒ หรือตามมาตรา ๓๘ แห่งพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาจังหวัด พุทธศักราช ๒๔๘๒ มาใช้บังคับโดยอนุโลมได้ด้วย กล่าวคือให้นำบัญชีรายชื่อผู้เลือกตั้งครั้งสุดท้ายมาใช้ในการเลือกตั้ง และไม่ต้องจัดให้มีการประชุมคณะกรรมการตรวจคะแนนเพื่อพิจารณาแก้ไขเพิ่มเติมบัญชีรายชื่อผู้เลือกตั้ง ทั้งนี้ โดยมีเหตุผลว่า ในกรณีที่มีการเลือกตั้งในกรณีอื่นนั้น ถ้ากำหนดวันเลือกตั้งยังไม่พ้นหกเดือนนับแต่วันเลือกตั้งครั้งสุดท้าย จำนวนผู้เลือกตั้งจะไม่มีผลกระทบกระเทือนต่อการเลือกตั้งครั้งหลัง และการจัดทำบัญชีรายชื่อผู้เลือกตั้งได้จัดทำไว้เป็นประจำและได้แก้ไขให้ถูกต้องทุกปีอยู่แล้ว นอกจากนี้ การที่ต้องจัดให้มีการประชุมคณะกรรมการตรวจคะแนนในระยะเวลาใกล้เคียงกันทำให้ต้องสิ้นเปลืองงบประมาณค่าใช้จ่ายด้วย

โดยเหตุนี้กรรมการปกครองจึงขอให้คณะกรรมการกฤษฎีกาพิจารณาให้ความเห็นในกรณีดังกล่าวต่อไป

คณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมาย คณะที่ ๒) ได้พิจารณาปัญหาดังกล่าวข้างต้นโดยมีผู้แทนกระทรวงมหาดไทย (กรมการปกครอง) เป็นผู้ชี้แจงข้อเท็จจริงแล้ว มีความเห็นว่า มาตรา ๓๙^๑ แห่งพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาล พุทธศักราช ๒๔๘๒ และมาตรา ๓๘^๒ แห่งพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาจังหวัด พุทธศักราช ๒๔๘๒ เป็นบทบัญญัติที่บังคับให้ใช้บัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งสำหรับกรณีที่มีการเลือกตั้งใหม่เท่านั้น ซึ่งได้แก่กรณีที่การเลือกตั้งในเขตใดไม่ได้สมาชิกตามจำนวนที่กฎหมายบัญญัติไว้ในเขตเลือกตั้งนั้น กล่าวคือให้ใช้บัญชีรายชื่อผู้เลือกตั้งในการเลือกตั้งครั้งสุดท้ายของเขตเลือกตั้งนั้น และถ้าวันเลือกตั้งใหม่ยังไม่พ้นหกเดือนนับแต่วันเลือกตั้งครั้งสุดท้ายไม่ต้องนำบทบัญญัติที่เกี่ยวกับการประชุมคณะกรรมการตรวจคะแนนมาใช้บังคับเมื่อกฎหมายดังกล่าวข้างต้นทั้งสองฉบับมิได้

^๑ มาตรา ๓๙ ในกรณีที่มีการเลือกตั้งใหม่ในเขตเลือกตั้งใด ให้ใช้บัญชีผู้มีสิทธิเลือกตั้งในการเลือกตั้งครั้งสุดท้ายในเขตเลือกตั้งนั้น ซึ่งเทศบาลได้แก้ไขเพิ่มเติมต่อมาตามหลักฐานที่ปรากฏ เป็นบัญชีผู้มีสิทธิเลือกตั้งในการเลือกตั้งใหม่นี้

ถ้าวันเลือกตั้งใหม่ยังไม่พ้นหกเดือน นับแต่วันเลือกตั้งครั้งสุดท้ายห้ามมิให้นำบทบัญญัติมาตรา ๓๘ มาใช้บังคับ

^๒ มาตรา ๓๘ ในกรณีที่มีการเลือกตั้งใหม่ในเขตเลือกตั้งใด ให้ใช้บัญชีผู้มีสิทธิเลือกตั้งครั้งสุดท้ายในเขตเลือกตั้งนั้น ซึ่งเทศบาลหรือคณะกรรมการอำเภอ แล้วแต่กรณี ได้แก้ไขเพิ่มเติมต่อมาตามหลักฐานที่ปรากฏเป็นบัญชีผู้มีสิทธิเลือกตั้งในการเลือกตั้งครั้งใหม่นี้

ถ้าวันเลือกตั้งใหม่ยังไม่พ้นหกเดือน นับแต่วันเลือกตั้งครั้งสุดท้าย ห้ามมิให้นำบทบัญญัติมาตรา ๓๗ มาใช้บังคับ

บัญญัติให้ใช้บัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งสำหรับกรณีการเลือกตั้งซ่อมดังเช่นที่ได้บัญญัติไว้สำหรับการเลือกตั้งใหม่ จึงไม่อาจนำบทบัญญัติมาตรา ๓๙ แห่งพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาล พุทธศักราช ๒๔๘๒ หรือมาตรา ๓๘ แห่งพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาจังหวัด พุทธศักราช ๒๔๘๒ ไปใช้บังคับแก่การเลือกตั้งซ่อมโดยอนุโลมได้

(ลงชื่อ) วัฒนา รัตนวิจิตร

(นายวัฒนา รัตนวิจิตร)

รองเลขาธิการฯ

รักษาราชการแทน เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

เมษายน ๒๕๖๖